

הלכות אפיית מצה קודם פסח

יש להתלוות לחבורה מנוסה לאחר לימוד ההלכות כדי להבין את הדברים למעשה

הקמה

1. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף א

אלו דברים שיוצאים בהם ידי חובת מצה, בחטים ובשעורים ובכוסמין ובשבולת שועל ובשיפון, (והמנהג ליקח לכתחלה חטים) (וכ"כ בחזו"ע עמ' עו)

2. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף ד

החטים שעושים בהם מצת מצוה טוב לשמרן שלא יפלו עליהם מים משעת קצירה, ולפחות משעת ^בטחינה. ובשעת הדחק מותר ליקח קמח מן ^גהשוק. (שסומכים על הפוסקים שצריך שמירה משעת לישנה)

לכתחילה שמור מקצירה וקמח שלותתים אותו אסור אם לא בשעת הדחק

3. משנה ברורה סימן תנ"ג ס"ק כד

ואפילו במקום שלותתין החטים דמסתמא אין שורין עד שתחמין אלא מצייפין עליהן מים ומדיחין אותן ושוחגן מיד ואף על גב דפסק המחבר בס"ה דהאידנא אסור לו לללות שאני הכא דהוא שעת הדחק (אבל שלא בשעת הדחק אסור אפילו בדיעבד)

אין להחזיק הקמה במקום חם

4. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף ז

כשמוליכים השקים שיש בהם קמח מהרחיים אסור להניחם על גבי בהמה שאין אוכף או עור עב תחת השק. (כיון שהוא מתחמם. ומאותה סיבה אין לגעת בידיו בקמח שלא לצורך, לא להניח את שקי הקמה זה על זה, ולא לשבת עליהם.)

וכן לא מניחים הקמה במקום שיכול לקבל לחות כגון על הרצפה

המים

המים צריכים להיות כאלו שלא הוחמו מעולם ונהגו במי בורות ומעיינות

5. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף א

אין לשין אלא במים שלנו, בין שהם מי בורות ומעיינות, בין שהם מי נהרות, ושואבין אותה מבעוד יום (סמוך לבין השמשות) שאז מי המעיינות קרירים ובלילה הם מתחממים. וטוב לכסותם כשמוליכין ונהגו לסגן אותם. משנ"ב יב.

6. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף ג

אין ללוש במים חמין אפילו לא נתחממו אלא בחמה.

7. משנה ברורה סימן תנ"ג ס"ק כט

(כט) במים חמין - אפילו נעשו פושרין וכדלקמיה ואף אם נצטננו לגמרי יש אוסרים ללוש בהם כיון שהיו פעם אחת חמין ויש חולקים בזה ומתירים ויש לסמוך עליהם בשעת הדחק או בהפסד מרובה כגון שעבר ולש בהם הרבה מצות:

אפשר גם במי ברז מסוננים או במים מינרלים טבעיים

8. שו"ת אור לציון חלק ג - דיני אפיית מצות הערה ג

והנה בימינו שיש מי ברז, אין צריך ליקח דוקא מבור או מעיין, ודי לקחת מי ברז ולהלינם כדינם מבין השמשות ועד הנץ החמה, וכמבואר בפוסקים שם. אלא שיש מחמירים שלא להשתמש במי ברז, משום שמעריכים בהם

כלור וכדומה, וחוששים שמא יש בהם חשש חימוץ, (וראה בכה"ח שם אות נ"א), אבל מדינא אין לחוש לזה. ובפסקי תשובות תנה ז' אסר משום שהוחמו פעם אחת ובעיקר משום הכלור. ולפי זה מים מסוננים עדיפים)

והעיקר במים אחר הרוב

9. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף ד

מים שלא לנו שנתבטלו חד בתרי במים שלנו, לשין בהם.

הלישה

לא מוסיפים לתערובת שום דבר שלא מובא בדברי חז"ל

10. שולחן ערוך הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף ה - ו

נוהגין שלא ליתן מלח במצה, ונכון הדבר; (ואפילו בדיעבד יש לאסור) וביב"א ט, מג כתב בדיעבד להתיר את המצה. ויש שהתירו אם אפה מיד כמסקנת הטור לעיל שהוא כמי פירות.

ולגבי סוכר - יש אומרים שדינו כמלח או חמור ממנו כדין מי פירות במים שממהר להחמין

...מכל מקום אין ליתן בה תבלין לכתחילה, לפי שהוא חד ומחמם העיסה. הגה: ופלפלין, אפילו בדיעבד אסור (ויש מתירין בדיעבד כה"ח קו. וכן בשאר מיני תבלין. שם ק); וכן אם נפל בה סיד שלא נתיבש.

לשים כמות קטנה

11. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף א

אין לשין לפסח עיסה גדולה משיעור חלה כיון שבגדולה יותר יש חשש שאין הידים מספיקות להתעסק בה מכל צדדיה מתוך גדלה והיא מחמיצה

גם על מקום הלישה צריך להקפיד, ושום חלק מהתהליך לא יהיה במקום שמש

12. שולחן ערוך הלכות פסח סימן תנ"ג סעיף א - ב

סעיף א: אין לשין במקום השמש. וכיום המעונן אסור תחת כל אויר הרקיע, משום דיומא דעיבא כוליה שמשא.

הגה: וע"כ נהגו ליזהר מללוש נגד החלון הפתוח אפילו אין שם שמש, שמא יהיה מעונן ולא אדעתיה. וכן יש ליזהר מלהוליך המצות לתנור תחת הרקיע מגולה; וכן המים או הקמח. ולא יתקרב ללוש אצל התנור, מפני חום התנור.

מה נחשב עסק למנוע חימוץ

סעיף ב: לא יניחו העיסה בלא עסק ואפילו רגע אחד. וכל זמן שמתעסקים בו, אפילו כל היום אינו מחמין; ואם הניחו בלא עסק שיעור מיל, הוי חמץ. ושיעור מיל הוי רביעית שעה וחלק מעשרים מן השעה (18 דקות).

הגה: ויש להחמיר למהר בענין עשיית המצות, כי יש לחוש שהשהיות יצטרפו לשיעור מיל, או שיהיה במקום חם שממהר להחמין.

המשך השו"ע: ואחר שנתעסקו בבצק ונתחמם בידיהם, אם יניחוהו בלא עסק מיד יחמין. ..

ובשו"ע ת"ס ד כתב על ניקוב המצות 'טוב למהר לעשותם שלא להשהות בהם'. ומשמע שאינם עסק¹⁰

ובמשנ"ב: אבל לא מהני במה שמעביר ידיו על המצות ומשפשף דזה לא מיקרי עסק ואדרבה עוד גרע דמחמם אותה בידיו: ומכאן צ"ע אם העברת המצה המרודדת מיד ליד נחשבת עסק שמונע חימוץ.

מספיק שמודיעים פעם אחת בתחילת העשיה 'לשם מצות מצווה' ואם הסיחו דעתם טוב לומר שוב

18. באור הלכה סימן תס סעיף א

וע"כ צריך שיהיה בזה כל מעשיהן היינו הנתינת מים לתוך הקמח והלישה והעריכה [וי"א דגם הניקור] והאפיה ע"י גדולים ויהיה הכל בפירוש 'לשם מצת מצוה'.

וא"צ שיאמרו בכל מצה ומצה אלא יאמר כל אחד מה שיעשה היום בענין מצה זו יהיה הכל לשם מצות מצה. (ויש מחמירים שאם היה היסח הדעת לומר שוב. והאמירה בפה הי מידת חסידות. א"א שם)

אפיית המצות

1. **מקלות** - המקלות שמניחים עליהם את המצות יהיו צוננים ולכן יש לייחד כמה מקלות להשתמש בהם לסירוגין ולהעמידם רחוק מהתנור (כה"ח תנ"ט כג).
יש לוודא נקיון המקלות בין שימוש לשימוש (שם) או לצפות אותו בנייר חדש (צ"ע אם מספיק כל ח"י רגעים. כי הוא מקום חום).
2. **ריחוק מהתנור** - אין לקרב המצות לתנור קודם שברור שניתן להכניסם.
3. **הכנסת המצות** - את הנחת המצה על המקל יעשה הלש כיון שידי האופה חמות (משנ"ב תנ"ט כז).
יכניס המצות לתנור באופן שלא יגעו אחת בשניה. ואם חפפו והפריד מיד מותר (משנ"ב תסא לז).
4. **הקפדות לאחור הכנסה** - מצה שהוכנסה לתנור לא יוציאה ממנו עד שיקרמו פניה (רמ"א תסא ג).
אם אין אויר התנור חם מספיק לא יזיזו המצה ממקומה קודם שיקרמו פניה (א"א תס"א ומשנת יעקב שם)

בדיקת המצות (באפיה קודם פסח)

1. יוודא שהמצה נאפתה כל צרכה והוא שאם חותך אותה כשהיא חמה אין חוטים נמשכין ממנה (שו"ע תס"א ג. משנב יד) והוא שיעור שקרמו פניה. (שינוי גוון למראה לבן ללא הברקה. דרשו 33 בשם הרב קרליין)
2. אם יש כפלים דבוקים, צריך להסיר אותם בתוספת כדי נטילה (2 ס"ט) מהם ושאר המצה מותרת.
3. כשיש כפל שאינו מדובק, תלוי אם קרמו פני המצה בתוך הכפל (משנ"ב כה שער הציון שם)
4. מצות שהיו חופפות בתנור זו על זו דינם כמצה כפולה.
5. אם נחלקה עובי המצה באמצע ונעשה חלל (כמו בפיתה) או שהתנפחה במקום כלשהוא כעובי גודל בינוני (בלי חלל אלא שנראה כספוג וכתפיחה של לחם) אסורה כולה שהסתבר שהעיסה החמיצה.
6. קרום אויר שלא נעשה באמצעות עוביה אלא על פניה מבחוץ כמצוי במצות אינו אוסר (א"א תסא ה).

הגה: ואם המצה עשויה וירא שלא תבא לידי חימוץ, מותר לשברה ולחזור לעשותה כדי שהעסק יבטל החימוץ; מיהו טוב ליזהר לכתחלה שלא יוצרו בה כפלים.

עסק גמור מבטל החימוץ עסק מועט משהה החימוץ

13. משנה ברורה סימן תנט ס"ק טז

(טז) כי יש לחוש שהשהיות וכו' - ובתורת הדשן כתב דבשעה שעוסק בעיסה עסק גמור דהיינו בעיסת הידים ורידוד אפילו שהיה בינתים מעט וחזר ושהה מעט אין מצטרף לשיעור מיל העסק שעוסק אח"כ מבטל האתחלתא שהתחיל להתעורר בו כח החימוץ בשעה שהיתה מונחת בלא עסק אבל בשעה שעוסק בה עסק מועט כגון בשעה שמנקר המצות אף על גב דמקרי עסק ג"כ שאינו מניחו להחמיץ באותה העת מ"מ אינו מבטל השהיה הראשונה ואם ישהה עוד יצטרף לשיעור מיל ואסור.

ודעת מהרי"ל להחמיר בכל גווני: (כלומר שהשהיות לעולם מצטרפות ולא מתבטלות. ראה השיטות בעולת שבת כאן אות ג)

• ולכן הטוב ביותר שמספר העוסקים ברידוד יהיה קטן על מנת שמיד בסיום יעבירו לתנור. ואת שאר העיסה ימשיך הלש לעבד עד שיתפנו המרדדים.

אסור להוסיף קמח לעיסה רכה מדי ואם הוסיף יש לחוש לשרויה

14. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנט סעיף ו

אם העיסה רכה, לא יוסיף בה קמח שמא לא יתגבל יפה ויחמיץ אח"כ הקמח בתבשיל אלא עושה אדם אחר עיסה קטנה מגיבול קשה ויערבנה עם העיסה הרכה. ואם הוסיף קמח בדיעבד יאכל אך לכתחילה לא ירטיב המצות.
הגה: וירחיק המצות מהקמח, כי הקמח הנדבק בהן בא אח"כ בתבשיל, ומתחמץ. כלומר שמקום מידת הקמח יהיה מרוחק ממקום הלישה כדי ששני הקמח לא ידבק בבצק.

להוסיף מים קודם שהחל ללוש מותר

15. שו"ת משנה הלכות חלק יא סימן שסח

נראה דהתם מיירי כשכבר לש את העיסה כלומר שערב המים עם הקמח וכבר נעשה עיסה אז אין להוסיף קמח תוך הלישה מחשש שמא לא יתערב יפה יפה וישאר קמח, אבל כל שלא התחיל עדיין בלישה כלל רק שנתן קמח בקערה ומים עליו ומיד הוסיפו עוד קמח על המים הללו קודם שהניח הלש ידיו לערב כה"ג ליכא שום קפידא.

סימני חימוץ בעיסה

16. שולחן ערוך הלכות פסח סימן תנט סעיף א - ב

ואם החמיצה עד שיש בה אפילו במקצת **סדקים** שרטוטים ואפילו היו כקרני חגבים, אפילו לא נתערבו הסדקים זה בזה אלא אחד הולך הנה ואחד הולך הנה, הוי חמץ גמור והאוכלו חייב כרת.

ואם אין בו סדק אלא **הכסיפ** (פי' נשתנה מראיתו ללובן) פניו כאדם שעמדו שערותיו מרוב פחד וזה הוא גם מחויר, האוכלו פטור אבל אסור באכילה ובהנאה.

כוונה בעשיית מצות ודין קטן

לישה אסורה בקטן

17. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תס סעיף א

אין לשיין מצת מצוה ואפילו נתנית מים. וכן לא עורכין אותה. מג"א ולא אופין אותה על ידי א"י, ולא על ידי חרש שוטה וקטן כיון שאינם יכולים לכין לשם מצת מצוה. ובניקור יש אוסרין ויש מתירין. וכן נחלקו בישראל גדול עומד על גבם.

הפרשת חלה

1. נוהגים ללוש פחות משיעור חלה כל פעם.
2. כשיש אדם שיש לו לבדו מצות בשיעור חלה מאותו סוג יצרפם יחד בסל ויפריש בברכה (שו"ע חג"ז א) ויכול לצרף איתו גם מצות של אנשים שאין להם שיעור חלה ויקפידו להפריש מהמצות שלו.
3. במצות מסוגים שונים שאדם מקפיד על תערובת עיסתם אינם מצטרפים גם בסל לחלה ולמעשה יפריש בלי ברכה .
4. כשאין לאף אחד כמות מצות המחוייבת במצה מצד עצמה ומצטרפים יחד על מנת להפריש, יפרישו ללא ברכה מספק.

הקמח והלישה והעריכה [וי"א דגם הניקור] והאפיה ע"י גדולים ויהיה הכל בפירוש לשם מצת מצוה

הובא בנטיע גבריאל פסח ב פרק כח אותיות ד – ה. שכמה חכמים אסרו מחשש שהמרדה חוצצת לחום התנור ובמשנת יעקב (לר"י יעקב לעבאוויטש מחכמי ארה"ב) העמיד באופן שאין אויר התנור עצמו חם וכן מסתבר.

1. שולחן ערוך הלכות פסח סימן תסא סעיף ה

הנה: מצה שנתכפלה בתנור ודבוקה עד שאין שולט שם האש, ...קודם פסח אין לאסור רק מקום דבוקה ושיעור 'כדי נטילה' ממנו.

מצה נפוחה באמצעותה שנחלקה בעביה לשניים כפיתה. או שתפחה באמצעותה כשיעור גדול בינוני, אסורה כולה, כי הסתבר שהעיסה החמיצה. אבל אם עלה עליה קרום בחלקה החיצון ולא בעביה כדרך שעולה על הפת בשעת אפייה, מותרת (מהרי"ל).

אם שני מצות שוככות זו על זו בתנור קודם אפייתן, אסורים דהוי כמצה כפולה (מהרי"ו). וכן יש לזהר שלא יגעו זה בזה בתנור בעודן לחין, כי אין האור שולט במקום נגיעתן ובאין לידי חימוץ (ב"י בשם ארחות חיים).

ובספק מחמירים שהוא ספק דאורייתא. משנ"ב תסא טו

בשבת יט נאמר שבישול פת נקרא נקרומו פניה ובברטנורה שם 'תחלת אפיה עושין כמו קרום'. ובתוספות מנחות עח מובא שהוא הגדר המובא שם 'מ פורסה ואין חוטין נמשכין הימנה'.

שער הציון סימן תסא ס"ק סא: (סא) והנה דרך האופים כשרואים בתוך התנור שהמצה התחיל להתנפח מכה עליה במרדה שלא תעלה למעלה, משמע מדברי החק יעקב שאין בזה חשש:

ובאור לציון הקל כשתפחה רק באמצעותה להכשיר בכדי נטילה: שו"ת אור לציון חלק ג - הערות פרק יא - דיני אפיית מצות הערה יא: אלא שבאופן השני שבצדדין לא עלתה כלל ובאמצע לא נחלקה אלא שעלה הבצק, לא אוסרים אלא מקום הנפיחה וכדי נטילה, אבל באופן שנחלק הבצק לשנים, אוסרים כל המצה, שזה מראה על קילקול כל המצה

אשל אברהם (בוטשאטש) סימן תסא: ורק כשנפוח באמצעותו שיש עובי ממש על הנפוח ועובי תחתיו אז מחמירים, אך גם בכהאי גוונא אין איסור כי אם כשהוא כדי עובי אצבע אגודל במקום הרחב כמו שכתבו האחרונים ז"ל [חק יעקב ס"ק כ] או כלז גדולה, ונראה שגם בנקב תוך נקב שכתבו האחרונים ז"ל [שם] לאסור כל המצה, על כל זה צריך להיות שיעור זה ופחות מזה אין קפידא כלל. וכן הוא לשני הפירושים בכוונת נפוחה בין שריקן ממש בינתים להמחמירים בזה שצריך להיות כשיעור הנ"ל דוקא, בין להמפרשים שהכוונה שהוא נפוח כמו לחם חמץ שגם כן הכוונה דוקא כשיש כשיעור הנ"ל.

בית המדרש להלכה בהתיישבות: והנה היה מקום לחלק דהא דאינו מצרף כשמקפיד על עירוב העיסות אינו אלא כשמצרף ע"י נשיכה, משא"כ בצירוף סל לא אכפת לנו מה שמקפיד שלא יתערבו העיסות. אמנם בר"ש וברא"ש (פ"ד דחלה משנה א) כתבו דהיכא דיש קפידא לא מצטרף גם ע"י סל. וז"ל: 'ואין מועיל לא נשיכה ולא צירוף סל כיון דמקפידות'. וכ"כ הרשב"א (פסקי חלה שער ב) ובאור זרוע (סימן רמב), ומשמע דאף שאין מקפידים שיהא בסל אחד, או שלא יגעו זה בזה, מ"מ חשוב הקפדה כיון שמקפידים על עירוב העיסות. וכן מסתבר דכמו שלגבי צירוף בנשיכה אמרינן דאף שאין מקפיד על הנשיכה אם מקפיד על עירוב העיסות אינו מצטרף, הוא דכיון בצירוף סל דמצרף כמו בנשיכה, כל שמקפיד על עירוב העיסה אינו מצטרף.

אמנם בשו"ת בית מאיר (סי' תנו סק"ח) משמע דצירוף סל מהני אף שיש קפידא על עירוב העיסות. וכן משמע ממש"כ במקור חיים (סי' תנו סק"א)

ודנו הפוסקים האם הא דאין על מנת לחלק לאחר אפיה פוטר הוא רק כשנגמר עשיית הלחם בחיוב, דהיינו שעשה עיסה כשיעור, ואפאה על דעת לחלק לאחר אפיה, דכיון דנגמר הלחם בחיוב תו לא מיפטר, אבל היכא דחיוב חלה בא ע"י צירוף סל רק לאחר אפיה, יש לומר דכיון דדעתו לחלק, אף שהחילוק הוא לאחר אפיה מיפטר. ועיין בהליכות שדה גליון 207 שביארנו באורך הסברות בזה האם בכהאי גוונא פוטר אף שמחלק לאחר אפיה.

משנ"ב תנו ד

רמ"א או"ח תנז ז.

משנ"ב שם ס"ק לו.

דעת הרמ"א לאסור רק בחמי האור ודעת הפר"ח אפילו בחימום בחמה שנצטנן.

שהרי מלח אוסר בעיסה אף בדיעבד לרמ"א תנה, ה.

ולפי זה מים מינרלים עדיפים כיון שאין בהם תוספות. ויש כתבו שצריכים שהיה 24 שעות כיון שמי המעיין מצטננים כל היום 12 שעות ולנים 12 שעות לאחר שאיבה. ספר מצות מצוה פרק ין

פסקי תשובות הערות סימן תנה הערה 33: שו"ת אבני נזר סי' תקל"ב עיין שם שדן לענין קמח שאכסנוהו בשקים שאכסנו בהם סוכר והיה קצת דבוק בהם, ומביא ראיה שסוכר דינו כמלח עפ"י מה ששמע מהגאון מליסא זצ"ל ששלח בשר להוציא דמו עם סוכר ובשם ס' מנ"ח מצוה קי"ט בשם ס' הלק"ט שמותר למלוח קרבנות עם סוכר, אמנם לבסוף מסיים שיש לחקור ולשאול את המומחים אם סוכר מחמם כמו מלח, ועפ"י לפסוק ההלכה.

ובנסיבות שברור שאין בעיה כגון שלשים שני אנשים או במצת מכונה מותר להגדיל הכמות – דרשו הערה 1.

באור הלכה סימן תנט סעיף ב

אכן בדינא דבצק לאחר שנתעסקו בו דנקט הרא"ש מצינו לרבים מן הפוסקים דפליגי עליו עיין ברמב"ם פ"ה מה' חו"מ שכתב וז"ל כ"ז שאדם עוסק בבצק אפילו כל היום וכו' ואם הגביה ידו וכו' אם שהה כדי הילוך מיל וכו' עיין שם הרי דגם לאחר שעסק בו כל היום והניחו ג"כ אינו מחמץ אלא בשיעור מיל וכן מוכח להדיא בת' הרשב"א ח"א סי' קכ"ד מ"ש בשם הרמב"ן [והובא באחרונים] שהיה מוליך המצות לתנור שהיה בריחוק כמה בתים ואף שלבסוף חזר בו הוא מטעם שחשש שמא יתעכב עד כדי שיעור מיל וכדמבואר התם להדיא ומצאתי לד"מ שהעיר כבר בזה ועוד תמה על הא שהביא בעל ת"ה לענין שהיות מצטרפות ולסברת הרא"ש אפילו בלא צירוף משהייה ראשונה נאסרה [ומכ"ש שאין לחלק כפי סברתו בין עסק גדול בעיסה לעסק מעט דאדרבה כל מה שעוסק בבצק יותר הוא יותר קרוב להחמץ אח"כ בשהייה מועטת קודם שיתחיל לעסוק בה עוד לפי סברת הרא"ש] והניח בצ"ע ותימה על האחרונים שלא הביאו דברי הד"מ בזה וגם על הד"מ גופא תימה שהעתיק להא דת"ה בהג"ה והוא סתירה מיניה וביה להאי דהרא"ש שהביא המחבר תיכף אחר זה אם לא דנימא דהד"מ חזר בו וסבר דהרא"ש מיירי בשאנו רואים שהבצק חם ובאופן כזה אפשר דכו"ע מודה ולפ"ז דינא דהמחבר לאו בסתם עיסות קאי אלא בשאנו רואין להדיא שנתחממה ומ"מ צ"ע

אמנם במשנ"ב תנט טז כתב שהוא עסק אבל אינו מאפס את המנין

שהראשון לא יכול להניח לעיסה שהחל ללוש ונתחממה שמא תחמץ

רמב"ם על משנה מסכת פסחים פרק ג משנה ה

אבל טחונה מותר. כיון שהשימור צריך להיות משעת לישיה. (אול"צ ג יא א)

ולגבי מצות מכונה לשם מצוה

- יש אוסרין כיון שדינה כקטן. מהרש"ם. או כיון שאין זה כל אדם אלא אם האדם מחזיק את הכפתור לחוץ כל הזמן. אול"צ

- ויש מתירין שמכונה עדיפה מקטן כיון שמספיק שימור לשמה ולא צריך עשייה לשמה ולכן כשגדול עומד עליה את החשש 'שאינן אדם משמר מה שביד חבירו' הליכות שלמה (י, ד"ה טו), אבן ישראל, מקראי קודש.

ועוד יש לדון מצד חמץ שלמעשה בטל וקשור רק לדין חזר וניעור

באור הלכה סימן תס סעיף א

יש טעות נתפשט לאיזה אנשים שקונים קמח שמורה לאפיית מצותיהם וגם הם מניחים לקטנים ליתן מים לתוך הקמח וכמה טועין הם שחושבין שכיון שקמח הוא מחטים ששמרו מעת הקצירה יצאו בזה ידי הכל וטעות גדול הוא שבכל אופן הוא העיקר הלישה והאפיה וע"כ צריך שיהיה בזה כל מעשיהן היינו הנתנית מים לתוך

ולענין דינא דעת הרבה אחרונים דפטור, וכ"כ בשו"ת ארץ צבי (סי' מט) ובשו"ת חדות יעקב (ח"ב סי' נד) בשם זקנו מהר"י (חתנו של החוות דעת). אמנם דעת הרבה פוסקים דמידי ספיקא לא נפקא, ויש להפריש חלה בלא ברכה, וכ"כ החלת לחם (סי' ה). ועיין במנחת שלמה (סי' סח) דתלה דין זה במחלוקת ר"ש ור"ת האם העושה עיסה על מנת לבשל פטור. (ובסי' שכט סעיף ג' פסק בשו"ע כהר"ש דעושה עיסה ע"מ לבשל פטור). ובתורת הארץ (פרק ד ס"ק ק) מצדד דחייב בחלה, ולמעשה נשאר בצ"ע, וכן בדרך אמונה (פ"ו הל' ביכורים, בצה"ל ס"ק שצ)

נשאר בזה בצ"ע. ועיין בשו"ת מנחת יצחק (ח"ח סי' מב) דהביא הרבה פוסקים דנסתפקו בזה ומסיק דיש להפריש בלא ברכה, וכ"כ בשו"ת ישועות משה (ח"ג סי' צד), וכ"כ בשם הגר"י קרליץ זצ"ל. אמנם בשו"ת שבה"ל (ח"ב סי' קעט) נקט לדינא דמצטרף להתחייב בחלה, וכן מצדד במועדים וזמנים (ח"ח סי' רסח), וע"ע בשו"ת להורות נתן (ח"ג סי' פה) דיישב מה שהרבה נוהגין לצרף בסל ולהפריש חלה בברכה אף שדעתן לחלק.